

6 Δεκεμβρίου, 1996

[ΝΙΚΗΤΑΣ, ΑΡΤΕΜΗΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ/στές]

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΔΑΜΟΣ,

Εφεσείων - Ενάγων,

v.

ΝΙΚΟΛΑ ΑΡΓΥΡΟΥ,

Εφεσίβλητου - Εναγόμενου.

(Πολιτική Έφεση Αρ. 9034)

5 Αγωγή — Αποζημιώσεις για αστικό αδίκημα που συνιστά και κακοίργημα — Καταχώριση αγωγής, προϋποθέτει έγγραφη γνωστοποίηση προς το Γενικό Εισαγγελέα σύμφωνα με το Άρθρο 67 του περί Αστικών Αδικημάτων Νόμου Κεφ. 148 — Παράλειψη, καθιστά άκυρη ολόκληρη τη μετέπειτα δικαστική διαδικασία.

Θέματα δημόσιας τάξης — Εξετάζονται σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας ακόμη και αυτεπάγγελτά από το Δικαστήριο.

10 Ο εφεσείων - ενάγων καταχώρισε αγωγή εναντίον του εφεσίβλητου - εναγόμενου με την οποία διεκδικούσε αποζημιώσεις για σωματική βλάβη και άλλη συνακόλουθη ζημιά που έπαθε στη διάρκεια επεισοδίου σε νυκτερινό κέντρο, όταν δέχτηκε επίθεσή του.

15 Η αγωγή απορρίφθηκε πάνω σε προδικαστικό σημείο που προσέθηκε στην έκθεση υπεράσπισης κατόπιν αίτησης του εναγόμενου αφού ακούστηκαν δύο μάρτυρες του ενάγοντα.

20 Το προδικαστικό σημείο, ήταν η παράλειψη του ενάγοντα να δώσει στο Γενικό Εισαγγελέα έγγραφη γνωστοποίηση πριν από την καταχώριση της αγωγής σύμφωνα με το Άρθρο 67 του περί Αστικών Αδικημάτων Νόμου Κεφ. 148 όπως τροποποιήθηκε με το Νόμο 87/73.

25 Ο εφεσείων - ενάγων εφεσίβηλε την απόφαση. Εισηγήθηκε μεταξύ άλλων ότι το πρωτόδικο Δικαστήριο εσφαλμένα επέτρεψε τροποποίηση της υπεράσπισης και εσφαλμένα αποφάσισε ότι δεν δόθηκε ειδοποίηση στο Γενικό Εισαγγελέα πριν από την καταχώριση της αγωγής.

Αποφασίστηκε ότι:

- (1) Καθίσταται άκυρη ολόκληρη η δικαστική διαδικασία, αν δεν δοθεί η έγγραφη γνωστοποίηση στο Γενικό Εισαγγελέα πριν από την καταχώριση της αγωγής σύμφωνα με το Άρθρο 67 του περὶ Αστικών Αδικημάτων Νόμου Κεφ. 148. 5
- (2) Προτού ληφθεί απόφαση για απόρριψη της αγωγής λόγω μη τήρησης των προϋποθέσεων του Άρθρου 67 του περὶ Αστικών Αδικημάτων Νόμου Κεφ. 148, πρέπει να καταδειχθεί είτε από μαρτυρία που άκουσε το Δικαστήριο ή αν δεν άρχισε η δίκη από την έκθεση αιτιώσεως ή άλλο υλικό που προσκομίστηκε, ότι η αγωγή βασίζεται σε κακούργημα. 10
- (3) Το κατά πόσο δόθηκε στο Γενικό Εισαγγελέα η ειδοποίηση που προβλέπεται από το Άρθρο 67 του περὶ Αστικών Αδικημάτων Νόμου Κεφ. 149 είναι θέμα δημόσιας τάξης που εξετάζεται σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας ακόμη και αυτεπάγγελα, από το Δικαστήριο. 15
- (4) Η μόνη μαρτυρία που μπορούσε να συσχετιστεί με την παραλαβή της γνωστοποίησης από τον Γενικό Εισαγγελέα, ήταν εκείνη του λειτουργού του Γραφείου του ότι παραλήφθηκε την 1.8.1988 δηλαδή μετά την έγερση της αγωγής και συνεπώς το σχετικό εύρημα του πρωτόδικου Δικαστηρίου ήταν ορθό. 20

Η έφεση απορρίφθηκε με έξοδα.

Αναφερόμενες υποθέσεις:

Midland Insurance Company v. Smith and Wife [1880-81] 6 Q.B.D. 561, 30

Smith v. Selwyn [1914] 3 K.B. 98,

Eleftheriades and Others v. Mavrellis and Others (1985) 1 C.L.R. 436, 35

Jack Clark (Rainham) Ltd v. Clark [1946] 2 All E.R. 683.

Έφεση.

Έφεση από τον ενάγοντα κατά της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λάρινας (Κρονίδης, Π.Ε.Δ., Χατζηχαμητής, Α.Ε.Δ.) που δόθηκε στις 17 Σεπτεμβρίου, 1993, (Αρ. Αγωγής 1754/88) με την οποία απορρίφθηκε αγωγή του με την οποία αξίωνε αποζημιώ-

σεις για σωματικές βλάβες.

Ε. Ερωτοκρίτου, για τον Εφεσείοντα.

5 *Γ. Κουκούνης, για τον Εφεσίβλητο.*

Cur. adv. vult.

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ: Η απόφαση θα δοθεί από το δικαστή Σ. Νικήτα.

10

ΝΙΚΗΤΑΣ, Δ.: Η αγωγή του εφεσείοντα κατά του εναγόμενου-εφεσίβλητου, αφού ακούστηκε από το Πλήρες Επαρχιακό Δικαστήριο Λάρινας μέχρι τέλους, απορρίφθηκε πάνω σε ουσιαστικά προδικαστικό σημείο, που προστέθηκε στο δικόγραφο της υπεράσπισης ύστερα από τροποποίησή του, που επέτρεψε το ίδιο δικαστήριο. Η σχετική αίτηση υποβλήθηκε μετά την έναρξη της ακροαματικής διαδικασίας και αφού ακούστηκαν δύο μάρτυρες του εφεσείοντα.

15

20

Με την αγωγή του ο εφεσείων αξίωσε αποζημιώσεις για σωματική βλάβη και άλλη συνακόλουθη ζημία που έπαθε στη διάρκεια επεισοδίου σε νυκτερινό κέντρο της Λάρινας. Το δικαστήριο, μετά από εκτίμηση της μαρτυρίας, κατέληξε ότι ο εφεσίβλητος επιτέθηκε παράνομα στον ενάγοντα, τραυματίζοντάς τον σοβαρά στο δεξί χέρι. Και του επιδίκασε ποσό £8.000 ως γενική αποζημίωση

25

πλέον £3.160 για απώλεια εισοδημάτων ως ειδική αποζημίωση. Το πρωτόδικο δικαστήριο απέρριψε, ως προελέχθη, την αγωγή επειδή ο ενάγων, κατά την κρίση του, δε συμμορφώθηκε με τις διατάξεις του άρθρ. 67 του περί Αστικών Αδικημάτων Νόμου, Κεφ. 148, όπως τροποποιήθηκε. Δεν ειδοποίησε έγκαιρα το Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για την έγερση της αγωγής. Έγινε δηλαδή αποδεκτή η μία από τις δύο προδικαστικές ενστάσεις, που πρόσθεσε ο εναγόμενος στη γραπτή υπεράσπισή του.

35

Με τους λόγους έφεσης ο εφεσείων αμφισβητεί: (1) ότι υπήρχε δυνατότητα, υπό τις συνθήκες, έγκρισης του αιτήματος για τροποποίηση της υπεράσπισης και προσθήκης των προδικαστικών ενστάσεων. ας σημειωθεί πως το θέμα αποφασίστηκε με ενδιάμεση

40

απόφαση του πρωτόδικου δικαστηρίου· (2) ότι εξετάστηκαν τα γεγονότα για να διαπιστωθεί ότι το αγωγή δικαίωμα είχε ως έρεισμα κακούργημα. και εν πάση περιπτώσει το ζήτημα δεν αποτέλεσε κοινό έδαφος, όπως λανθασμένα αναφέρει η εκκαλούμενη απόφαση· (3) το συμπέρασμα του πρωτόδικου δικαστηρίου ότι δε δόθηκε

στο Γενικό Εισαγγελέα η γραπτή γνωστοποίηση, που απαιτεί το άρθρ. 67 ως και τα ευρήματα που περιστοιχίζουν το θέμα αυτό, και (4) τα παραπάνω ποσά που επιδικάστηκαν στον ενάγοντα ως αποζημιώσεις ο εφεσείων τα θεωρεί χαμηλά.

5

Στο σημείο αυτό μπορούμε να διαβάσουμε το άρθρο 67, όπως διαμορφώθηκε μετά την τροποποίηση που επέφερε ο τροποποιητικός νόμος Άρθρο 87 του 1973 και να προβούμε σε σύντομη επισκόπηση των προνοιών του:

10

“Δεν συνιστά κώλυμα εις αγωγήν επ’ αστικώ αδικήματι το ότι τα γεγονότα επ’ ών εδράζεται η αγωγή συνιστώσιν έγκλημα ή ποινικόν αδίκημα δυνάμει των διατάξεων οιουδήποτε νομοθετήματος:

15

Νοείται όμως ότι εάν το τοιοούτο έγκλημα ή ποινικόν αδίκημα συνιστά κακούργημα, ουδεμία αγωγή δύναται να καταχωρηθή εν σχέσει προς το αστικόν αδίκημα, εκτός εάν προηγουμένως δοθή έγγραφος γνωστοποίησις προς τον Γενικόν Εισαγγελέα της Δημοκρατίας.”

20

Πριν τη σημαντική, ομολογουμένης, τροποποίηση αυτή, το Άρθρο 67 αποτελούσε καθολική ενσωμάτωση του κανόνα του κοινού δικαίου που επέβαλλε στο άτομο που υπέστη βλάβη από τις διατάξεις αστικού αδικήματος, σε περίπτωση που αυτή αποτελούσε συνάμα και κακούργημα, το δημόσιο καθήκον να διώξει ποινικά το δράστη προτού ζητήσει θεραπεία με αγωγή. Για την προέλευση και τη λογική της θεωρίας αυτής παραπέμπουμε στη *Midland Insurance Company v. Smith and Wife* [1880-81] 6 Q.B.D. 561. Βλέπε επίσης για την εφαρμογή της την υπόθεση *Smith v. Selwyn* [1914] 3 K.B. 98.

25

30

Το Άρθρο 67 αποσκοπεί στην εξυπηρέτηση των σκοπών της δικαιοσύνης προβλέποντας ότι ο ζημιωθής συνεπεία αστικού αδικήματος οφείλει να δώσει προηγουμένως έγγραφη ειδοποίηση στο Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, στον οποίο το Σύνταγμα εναπόθεσε την ευθύνη της εφαρμογής του ποινικού δικαίου (άρθρο 113). Με τη νέα επιφύλαξη του άρθρ. 67 το δικαίωμα του ενάγοντα να εγείρει αγωγή δεν αναστέλλεται μέχρις ότου ο δράστης προσαχθεί ενώπιον της δικαιοσύνης. Ο πολίτης μπορεί να επιδιώξει τα δικαιώματά του δίνοντας απλώς ειδοποίηση στο Γενικό Εισαγγελέα με τον τρόπο που καθορίζεται στο άρθρ. 67.

35

40

Είναι πιστεύουμε καθαρό από το κείμενο της διάταξης ότι η

γνωστοποίηση στο Γενικό Εισαγγελέα αποτελεί προϋπόθεση του δικαιώματος να ζητήσει ο ενάγων θεραπεία με αγωγή. Επομένως η μη τήρηση του όρου αυτού καθιστά ολόκληρη τη διαδικασία άκυρη: βλέπε *Eleftheriades and Others v. Mavrellis and Others* (1985) 1 C.L.R. 436. Πρέπει ωστόσο να τονισθεί εμφαντικά ότι προτού ληφθεί η απόφαση για απόρριψη της αγωγής πρέπει να καταδειχθεί, είτε από τη μαρτυρία που άκουσε το δικαστήριο ή στην περίπτωση που δεν άρχισε η δίκη από την έκθεση απαιτήσεως ή άλλο υλικό που προσκομίστηκε, ότι η αγωγή βασίζεται σε κακούργημα: βλέπε *Jack Clark (Rainham) Ltd. v. Clark* [1946] 2 All E.R. 683.

Θα εξετάσουμε τους λόγους έφεσης με τη σειρά που τους έχουμε συνοψίσει. Ο δικηγόρος του εφεσίοντα κάκισε πρωτίστως την ενέργεια του πρωτόδικου δικαστηρίου να εγκρίνει την τροποποίηση και μάλιστα μετά που άρχισε η δίκη και κατέθεσαν μάρτυρες. Δε συμφωνούμε. Το εγείρομενο ήταν ζήτημα δημόσιας τάξης που το δικαστήριο θα μπορούσε να εξετάσει και αυτεπάγγελα. Αγωγή, που έχει ως βάση κακούργημα, δεν μπορεί να καταχωρηθεί εκτός αν προηγηθεί γνωστοποίηση στο Γενικό Εισαγγελέα. Η υπόθεση *Jack Clark (Rainham) Ltd.*, ανωτέρω, υποστηρίζει την άποψη. Παραπέμπουμε ιδιαίτερα σε ότι είπε ο δικαστής Tucker στην αρχή της απόφασης στη σελ. 685:

“This application is based on a rule founded on public policy, namely, that a plaintiff should not be entitled to his civil remedy against a defendant when his cause of action is founded on a felony committed by the defendant for which that defendant has not been prosecuted.”

Θα προσθέταμε ότι η διαδικασία της ad hoc αίτησης ήταν πιο ενδεδειγμένη για την επίλυση του προκύψαντος προδικαστικού θέματος. Και προσφερόταν γιαυτό ο μηχανισμός της Δ. 27 του περί Πολιτικής Δικονομίας Διαδικαστικού Κανονισμού: βλέπε και την υπόθεση *Jack Clark (Rainham) Ltd.*, ανωτέρω.

Θα μας απασχολήσει στη συνέχεια η φύση του αδικήματος. Εν πρώτοις κακούργημα είναι το αδίκημα, που ειδικά ο νόμος καθορίζει σαν τέτοιο ή αν δεν είναι έτσι καθορισμένο και δεν προσδιορίζεται ρητά ως πλημμέλημα τιμωρείται, μεταξύ άλλων, με φυλάκιση τριών ή περισσότερων ετών (άρθρο 4 του Ποινικού Κώδικα, Κεφ. 154). Το άρθρο 231 του ίδιου νόμου τιμωρεί την πρόκληση οδοντικής σωματικής βλάβης με φυλάκιση 7 ετών.

Στην παράγραφο 2 της εκθέσεως απαιτήσεως αναφέρεται ότι ο

εφεσίβλητος επιτέθηκε στον εφεσείοντα “όπως παρανόμως, αυθαιρέτως και απροκλήτως με σπασμένη μπουκάλια και του επροξένησε οδυνηράς σωματικές βλάβας” Ακολουθεί λεπτομερειακή περιγραφή των τραυμάτων που θα συνιστούσαν το αδίκημα του άρθρου 231. Εκτός απ’ αυτό, όπως επισημάναμε, το δικαστήριο άκουσε ολόκληρη την υπόθεση. Και από τη μαρτυρία προκύπτει αναντίρρηση ότι η αιτία της αγωγής ήταν τουλάχιστον το κακούρηγμα του άρθρου 231. Πρέπει ακόμη να λεχθεί ότι ο δικηγόρος του εφεσείοντα δεν έθεσε ποτέ θέμα, στην πρωτόδικη διαδικασία, ότι δεν είχαν έτσι τα πράγματα. Προφανώς γιατί στην επιστολή του ουσιαστικά χαρακτηρίζει την πράξη του εφεσίβλητου κακούρηγμα. Αναφέρει ακριβώς:

“.....ότι ο πελάτης μου κ. Γεώργιος Αδάμου από την Αραδίππου προτίθεται να λάβη δικαστικά μέτρα εναντίον του Νίκου Κυριάκου Αργυρού εκ Διοσκόπου 10, Άγιοι Ανάργυροι, Λάρνακα, για επίθεση με πρόκληση οδυνηράς σωματικής βλάβης η οποία δυνατόν να συνιστά κακούρηγμα.”

Μένει το θέμα της γνωστοποίησης. Το κρίσιμο ερώτημα είναι κατά πόσον η γνωστοποίηση, τεκμ. 3, από το δικηγόρο του εφεσείοντα, ημερ. 26/7/88, δόθηκε πριν ή μετά την καταχώριση της αγωγής στις 27/7/88. Στο σημείο αυτό η πρωτόδικη απόφαση σωστά ερμήνευσε τη λέξη “δοθή” στο άρθρ. 67 σε αντιδιαστολή με τη λέξη “σταλή”. Το πρώτο εξυπακούει λήψη.

Το πρωτόδικο δικαστήριο δέχθηκε, στηριζόμενο στη μαρτυρία του υπεύθυνου του αρχείου του Γραφείου του Γενικού Εισαγγελέα Α. Κυθραιώτη, ότι το τεκ. 3 λήφθηκε την 1/8/88, όπως δείχνει η σχετική σφραγίδα που είχε τεθεί στο τεκμήριο, σύμφωνα με την πρακτική του Γραφείου αυτού. Ο κ. Ερωτοκρίτου επέκρινε την αποδοχή της γιατί ο μάρτυς δε θυμόταν ειδικά την παρούσα περίπτωση. Περαιτέρω το δικαστήριο έκρινε ότι, με βάση όσα αναφέρει ο Phipson on Evidence, 13η έκδοση, παράγραφος 35-03, το τεκμήριο γράφτηκε κατά την ημερομηνία που αναγράφεται, δηλαδή, στις 26/7/88. Αυτό όμως δε δημιουργεί τεκμήριο αναφορικά με την ταχυδρομότητά του την ίδια ή οποιαδήποτε άλλη ημερομηνία. Δεν υπήρχε, προσθέτει η απόφαση, οποιαδήποτε μαρτυρία είτε από τον κ. Ερωτοκρίτου, που υπέγραψε την επιστολή, είτε από τον εφεσείοντα ή άλλη πηγή που να διαφωτίζει σχετικά. Η δε μαρτυρία του εφεσείοντα που είτε γενικά και αόριστα ότι στάληκε ειδοποίηση πριν την έγερση της αγωγής από το δικηγόρο του δεν προσδιορίζει, όπως εύστοχα επεσήμανε το δικαστήριο, αν το τεκμ. 3 στάληκε μέσω του ταχυδρομείου.

Το πρωτόδικο δικαστήριο προχώρησε στη συνέχεια σε διάφορους συλλογισμούς που είχαν ως βάση ότι πράγματι η επιστολή ταχυδρομήθηκε για να καταλήξει όμως ότι έλειπε η μαρτυρία για την κρίσιμη ημερομηνία πότε ακριβώς ταχυδρομήθηκε για να αποφασισθεί κατά πόσον παραδόθηκε στον παραλήπτη “in the ordinary course of post”, όπως ερμηνεύει την έκφραση “service by post” το άρθρο 2 του περί Ερμηνείας Νόμου, Κεφ. 1. Η μόνη μαρτυρία που μπορούσε να συσχετισθεί με την παραλαβή της επιστολής, όπως έκρινε η πρωτόδικη απόφαση, ήταν εκείνη του μάρτυρα Κυθραιώτη ότι παραλήφθηκε την 1/8/88, δηλαδή, μετά την έναρξη της αγωγής.

Ο κ. Ερωτοκρίτου πρόβαλε τη μαρτυρία του ενάγοντα σαν ικανοποιητική. Τίποτε όμως απ’ όσα ανέφερε δε μας έπεισε ότι οι σκέψεις και τα συμπεράσματα του πρωτόδικου δικαστηρίου ήταν λανθασμένα. Η μαρτυρία του εφεσείοντα, στην οποία κυρίως βασίστηκε, δεν είχε, λόγω της αοριστίας της, καμιά αποδεικτική αξία. Η απάντηση στις ελικρίσεις της μαρτυρίας του κ. Κυθραιώτη είναι ότι το βάρος απόδειξης για την έγκαιρη λήψη της γνωστοποίησης έφερε ακέραιο ο εφεσείων, ο οποίος απέτυχε να το αποσεισει.

Υπό τις περιστάσεις ορθά απορρίφθηκε η αγωγή. Παρέλκει επομένως η εξέταση των λόγων που προσβάλλουν την επάρκεια των αποζημιώσεων.

25

Η έφεση απορρίπτεται με έξοδα εναντίον του εφεσείοντα.

Η έφεση απορρίπτεται με έξοδα.